

érzéseinek kifejezést adjon, el is éri. Felállítja a művész-
 ügyvéd ideálját, de hosszú tapasztalatai alapján tudatá-
 ban van annak, hogy ez az ideál alig érhető el, csak meg-
 közelíthető. Az egyes fejezetek nem egy rendszernek ré-
 szei, hanem egy-egy összefoglaló cím, mely alatt saját
 tapasztalatait és a fegyelmi judikatura érdekesebb dön-
 téseit ismerteti. Amit az ügyvéd magatartásáról mond a
 szerződések szerkesztésénél, a jogi vélemények adásánál,
 a polgári és büntetőperben való helyzetéről, a szegény-
 védelemről, az mind hasznos utbaigazítás lehet gyakor-
 latunk közben és sokszor feleslegessé teheti az egyéni
 döntés nehézségeit, fejtöréseit. A munka egy idealista
 ügyvédnek gyakorlati, praktikus könyve. Stílusa tiszta,
 világos, könnyen olvasható és áttekinthető.

Ifj. Dr. Szigeti László.

**Dr. Deutsch Maurus: A magyar-osztrák végrehajtási
 jogsegély a gyakorlatban.** *Grill, 1929.* Lapunk illusztris
 főmunkatársa e munkájával az 1914:XLII. t.-c.-kel sza-
 bályozott osztrák-magyar végrehajtási jogsegélyegyez-
 mény alkalmazása körül ugy Ausztriában, mint nálunk
 kifejlődött birói gyakorlatot alapos elméleti tudással pá-
 rosult kiváló gyakorlati érzékkal ismerteti és ezzel ezen
 jogsegélyegyezmény gyakorlati alkalmazóinak igen érté-
 kes szolgálatot tesz, mert az Ausztria és Magyarország
 közötti gazdasági forgalom állandó fejlődése a két állam
 közötti végrehajtási jogsegély jelentőségét is állandóan
 fokozza.

Szerző kitünő megvilágításba helyezi a fentemlített
 jogsegélyszerződés alapelveit, az ezek alkalmazásánál sü-
 rűn felvetődő nemzetközi perjogi és magánjogi kérdése-
 ket és a viszonyosság kérdéseit.

Nagyon alaposan ismerteti a szerző a jogsegélyszer-
 ződés alkalmazása szempontjából a végrehajtási kérvé-
 nyek alaki kellékeit és a jogsegélyszerződés téves alkal-
 mazása esetén mindkét államban igénybe vehető jogor-
 voslati rendszereket is.

Kiváló gyakorlati érzékre valló jogászi szabatosság-
 gal magyarázza, hogy az egyik állam bírósága a másik
 államban keletkezett végrehajtható határozat vagy
 egyezség végrehajtásánál a jogsegélyszerződés rendelkezé-
 zései szerint a perbiróságnak illetékessége kérdéseiben
 hozott határozatait milyen mérvben bírálhatja felül és
 mennyiben tagadhatja meg a végrehajtást a két állam
 diszpozitív vagy cogens anyagi jogszabályai közötti el-
 térések és a közrendet, közérkölséget érintő akadályok
 miatt.

Ez a kérdés most a felértékelési jogra való tekintettel is különösen aktuális, mert a két állam anyagi jogszabályai és bíróságai gyakorlata is a jog ezen rögzítésén nagy eltéréseket mutatnak, amelyek az egyes államok polgárainak érdekében a végrehajtási jogsegély megszorítására, illetve e kérdésnek külön nemzetközijogi szabályozására irányuló törekvéseket feltétlenül indokoltá teszik.

A legjobb bizonyíték erre az az éles vita, amely az osztrák és cseh jogi irodalomban a felértékelés kérdésében osztrák és cseh állampolgárok ellen hozott németországi ítéletek végrehajtásának megengedhetősége vagy megtagadása körül folyik.

Ugyanez áll a csődönkívüli kényszeregyezségi eljárásnak a végrehajtási eljárásra gyakorolt hatásaira is, amelyek az 1914. évi jogsegélyegyezmény megalkotásánál még szabályozást nem nyerhettek.

A szerző munkájában ezt a kérdést is igen alapos megvilágításban tárgyalja. Az erre vonatkozó fejtegetései szerint a két állam bíróságának és igazságügyi kormányainak felfogása egyező abban a tekintetben, hogy az egyik államban megindított csődönkívüli kényszeregyezségi eljárásnak és a csődönkívüli kényszeregyezségnek, illetve magánegyezségnek jogi hatálya a másik államban nincsen, ami az esetek igen nagy részében a végrehajtási jogsegély meghiusulását jelenti és tarthatatlanul visszaszámított eredményekre vezet.

Igen érdekesen ismerteti szerző művében a végrehajtási jogsegéllyel összefüggően a tőzsdebíróóságok és az u. n. magán választott bírósági ítéletek végrehajthatóságának előfeltételeit, továbbá a *res judicata* és a perfüggőség kérdését. Helytálló e tekintetben a jogi felfogása, hogy az egyik államban folyamatba tett bírói eljárás a másik államban csak akkor létesíthet perfüggőséget, ha a másik államban végrehajtható határozatot eredményezhet, mely elv a *res judicata* kérdésében is megfelelően alkalmazandó. Ezek helyes jogi nézetével össze nem egyeztethető módon, tehát tévesen teszi viszont magáévá a Curia Pk. 8496/1925. és a wieni Oberlandes-Gericht R. III. 579/1927. számú határozataiban kifejezésre jutó azt a jogi felfogást, amely szerint abban az esetben, ha az egyezményes állam ítélete a belföldön nem hajtható ugyan végre, azonban a felek a per tárgya tekintetében magukat a külföldi bíróság kizárólagos illetékességének vetették alá, ennek a bíróságnak az ítélete a belföldön való végrehajthatatlansága dacára *res judicata*, a bíróságnál folyamatba tett eljárás pedig perfüggőség megállapítására alapul szolgálhat.

Ennek a döntésnek a helyességéhez azonban igen sok szó férhet és a bírói ítélet főcélját, a végrehajthatóságot figyelembe véve nézetem szerint is tarthatatlan.

Nem hiszem, hogy a két ítélet a két állam állandó bírói gyakorlatának a bizonyítékául volna felhozható, mert valószínű, hogy hasonló újabb esetekben ellenkező bírói döntések is keletkeznének.

Dr. Giskun Jakob.

Dr. Váli Ferenc: A közrendi klauzula és nemzetközi magánjogi joggyakorlatunk, Budapest 1928. A Magánjogi Szeminárium kiadványai, 1. sz. A „clause d'ordre public“ régi vitakérdését nálunk újabban a szovjetházasság kérdésében kialakult bírói joggyakorlat vetette fel. A Kuria gyakorlata valóban a „fürdővízzel a gyereket önti ki“, mikor a szovjetházasságok el nem ismerésével nem csupán a házasság kulturintézményével ellentétes eredményt veti el, hanem magát azt a lehetőséget zárja ki, hogy a szovjetjog uralma alatt élők magyar jog szerint érvényes házasságot kössenek. Egy újabb határozat ezt a cári jog szerinti házasságok elismerésével akarja ellensúlyozni, de ezzel a Kuria ismét arra az indokolási alapra tér vissza, melyet egyszer már elvetett, hogy t. i. az el nem ismert szovjetrendszer jogszabályai nem jogszabályok. Dr. Váli Ferenc a Kuria gyakorlatával szemben mély elméleti megalapozással és az irodalom tömör áttekintése mellett kifejti az *effektív hatás tanát*, melynek lényege, hogy a közrendi klauzula csak a valóban közrendellenes eredménynek, de nem a hazai jogalkotás szellemével különben összeférő egész jogintézményeknek a kizárását jelenti. A szovjetházasság kérdésében meggyőzően mutatja ki, hogy a szovjetjog szerint a házassághoz fűzött erkölcstelen jogkövetkezmények nem szolgálhatnak okául annak, hogy a magyar bíróság végeredményben csak a consensuson alapuló házasságkötést, ha az a szovjetjog alakításai szerint történt, elvesse.

F. L.